

Sosyal Medya Ba??ml?I??? ?lçe?- Yeti?kin Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sosyal Medya Ba??ml?I??? ?lçe?-Yeti?kin Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30715>

Özet

Sosyal Medya Ba??mlil??? Ölçe?i-Yeti?kin Formu, Cengiz ?ahin ve Mustafa Ya?c? taraf?ndan 2017 y?l?nda geli?tirilmif bir ölçme arac?d?r. Bu ölçek, yeti?kin bireylerin sosyal medya kullan?m?na yönelik geli?tirdikleri Sosyal Medya Ba??mlil??? düzeylerini saptamak amacıyla tasarlanm??t?r. Ölçe?in geli?tirme çal??mas?, psikometrik özelliklerinin (geçerlilik ve güvenirlik) belirlenmesine odaklanm??t?r. Bu çal??ma, sosyal medya kullan?m?n?n bireyler üzerindeki olası olumsuz etkilerini ve ba??mlilik e?ilimlerini bilimsel yöntemlerle ölçmek için sağlam bir temel sunmay? amaçlam??t?r.

Ölçek, yeti?kin popülasyonun sosyal medyaya olan a??r? ba?lil??n?, kontrol kayb?n?, yoksunluk belirtilerini ve sosyal/i?levsel ya?amdaki çat??malar? ölçen çok boyutlu bir yapıy? hedeflemektedir. Bu araç, akademik ara?tırmalarda ve klinik de?erlendirmelerde yaygın olarak kullanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Medya Ba??mlil???, Geçerlilik, Güvenirlik, Ölçek Geli?tirme, Yeti?kin, Psikometrik Özellikler, Davran??sal Ba??mlilik

Yazarlar

Cengiz ?ahin, Mustafa Ya?c?

Amaç

Sosyal Medya Ba??mlil??? Ölçe?i-Yeti?kin Formu'nun temel amacı, 18 ya? ve üzeri yeti?kin bireylerde gözlemlenen sosyal medya kullan?m?n?n potansiyel ba??mlilik düzeylerini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçmektir. Geli?tirme çal??mas?, bu yapıy? Türkiye kültürü ve dili ba?lam?nda do?ru bir ?ekilde temsil edebilecek, psikometrik açıdan güçlü bir araç ortaya koymay? hedeflemiştir.

Bu araç, ara?tırmacılar?n ve ruh sa?l??? uzmanlar?n?n, sosyal medya kullan?m?n?n bireyin günlük yaşam?, akademik performans?, i? yaşam? ve ki?ileraras? ilişkileri üzerindeki olumsuz etkilerini incelemesine olanak tan?r. Ölçek, özellikle sosyal medya kullan?m?n?n a??r?, zorlayıcı ve i?lev bozucu hale geldi?i durumlar? tespit etmek için kritik öneme sahiptir.

Yapı

Ölçek, modern davran??sal ba??mlilik modellerini temel alarak geli?tirilmiştir. Sosyal Medya Ba??mlil??? yapıs? genellikle alt? temel ba??mlilik bile?enini yansıtan çok boyutlu bir yapı

olarak kavramsalla?t?r?lm??t?r. Bu bile?enler aras?nda ?unlar yer alabilir:

A??r? U?ra?/Zihinsel Me?guliyet: Bireyin sosyal medyay? dü?ünerek çok fazla zaman geçirmesi.

Ruh Hali De?i?ikli?i (Mood Modification): Sosyal medyay? duygusal durumu de?i?tirmek veya olumsuz duygulardan kaç?nmak için kullanma.

Tolerans: Ayn? etkiyi elde etmek için giderek daha fazla sosyal medya kullanma ihtiya?.

Yoksunluk Belirtileri (Withdrawal): Sosyal medyadan uzak kal?nd???nda huzursuzluk, gerginlik veya sinirlilik ya?ama.

Çat??ma: Sosyal medya kullan?m?n?n i?, e?itim veya ki?ileraras? ili?kilerde sorunlara yol açmas?.

Nüks (Relapse): Kullan?m? azaltma çabalar?na ra?men eski al??kanl?klara geri dönme.

?ahin ve Ya?c? (2017) taraf?ndan yap?lan çal??mada, ölçe?in hangi faktör yap?s?n? en iyi temsil etti?i, Faktör Analizi bölümünde detayland?r?ld??? gibi, belirlenmi?tir.

Geçerlik

Sosyal Medya Ba??mliligi Ölçe?i-Yeti?kin Formu'nun geçerlilik çal??malar?, yap?sal uygunlu?unu ve ölçmek istedi?i yap?y? ne derece do?ru ölçtü?ünü göstermi?tir.

Yap? Geçerlili?i: Ölçe?in faktör yap?s?n? incelemek için hem Aç?klay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. DFA sonuçlar?, modelin veriyle uyumunun kabul edilebilir düzeyde oldu?unu göstermi?tir (genellikle CFI, TLI, RMSEA gibi uyum indeksleri rapor edilir).

Ölçüt Ba??ml? Geçerlilik: Ölçek puanlar?n?, teorik olarak ili?kili olmas? beklenen di?er ba??mlil?k veya psikopatoloji ölçümleri (örne?in, internet ba??mliligi, depresyon, anksiyete) ile anlaml? korelasyonlar gösterdi?i tespit edilmi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik çal??malar?, ölçüm sonuçlar?n?n tutarlılı??n? ve istikrar?n? de?erlendirmi?tir. Yüksek güvenilirlik katsay?lar?, ölçe?in hatas?z ölçüm yapt???n? gösterir.

?ç Tutarlılık Güvenirli?i: Ölçe?in maddeleri aras?ndaki tutarlılı?? belirlemek amacıyla Cronbach Alfa katsay?s? hesaplanm??t?r. ?ahin ve Ya?c? (2017) çal??mas?nda, ölçe?in genel iç tutarlılık katsay?s?n?n psikometrik standartlara göre oldukça yüksek oldu?u ve kabul edilebilir s?n?rlar?n üzerinde oldu?u rapor edilmi?tir.

Test-Tekrar Test Güvenirli?i: Ölçe?in zamana kar?? istikrar?n? belirlemek için belirli bir zaman aral??? (örne?in 2-4 hafta) sonras?nda ayn? denek grubuna tekrar uygulanarak korelasyon katsay?s? hesaplanm??t?r. Bu katsay?n?n da yeterince yüksek oldu?u belirtilmi?tir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal geçerlili?ini incelemek amac?yla gerçekte?tirilen Faktör Analizi (Exploratory Factor Analysis, EFA), ölçe?in sosyal medya ba??mlil??i'nin temsil eden kaç temel alt boyuttan olu?tu?unu ortaya koymu?tur.

Geli?tirme çal??mas?nda, yap?lan analizler sonucunda ölçe?in özgün bir faktör yap?s?na sahip oldu?u belirlenmi?tir. Bu analizler, maddelerin ilgili alt boyutlara yüklenimlerinin yüksek oldu?unu ve faktörler aras? korelasyonlar?n teorik beklentilerle uyumlu oldu?unu göstermi?tir. Bu yap?, sosyal medya ba??mlil??i'nin karma??k ve çok yönlü do?as?n? yans?tmaktad?r.

Ölçme Arac?

Test Türü: Ölçek Geli?tirme (Developmental Scale)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i. Genellikle 5'li veya 6'li Likert Tipi bir dereceleme kullan?lmaktad?r (Örne?in: 1=Hiç Kat?lm?yorum, 5=Tamamen Kat?lm?yorum).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yeti?kinler

Ya? Grubu: 18 ya? ve üzeri

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, üniversite ö?rencileri ve genel yeti?kin popülasyonu üzerinde standartla?t?r?lm?? ve geçerlilik/güvenirlik çal??malar? yap?lm??t?r.

Test Metodolojisi: Bireysel veya grup uygulamas?na uygun, öz bildirim (self-report) yöntemiyle uygulanan bir anket format?d?r. Uygulama süresi k?sad?r.

Anahtar Kelimeler

Psikolojik Ölçüm, Davran??sal Ba??mlilik, Faktör Analizi, Ahi Evran Üniversitesi, Cengiz ?ahin, Mustafa Ya?c?, Öz Bildirim Ölçe?i

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Veri mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: csahin40@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Yaz??ma sorumlusu yazar Cengiz ?ahin'dir.

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçek, 2017 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin akademik çalışmalarda kullanımı genellikle yazarlardan izin alınması gerektirebilir. Ticari kullanım veya geniş çaplı uygulamalar için sorumlu yazar Cengiz Şahin ile csahin40@gmail.com adresi üzerinden iletişime geçilmesi önerilmektedir. Ölçek, açık erişimli bir dergide yayımlandığı için akademik amaçlı kullanımlarda genellikle ücret talep edilmemektedir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [sosyal-medya-bagimlilik-olcegi-yetiskin-formu-toad.pdf](https://www.arabpsychology.com/wp-content/uploads/2017/03/sosyal-medya-bagimlilik-olcegi-yetiskin-formu-toad.pdf)

Kaynakça

Şahin, C., & Yaşar, M. (2017). Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği-Yetkin Formu: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 14(1), 523-538.

Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği-Yetkin Formu Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, kaynak içerikte açıkça listelenmemiştir. Maddelerin tam listesi için Şahin ve Yaşar (2017) tarafından yayımlanan orijinal makaleye veya yukarıda belirtilen PDF belgesine başvurulması gerekmektedir.